

TT-PRIMEUR MET .....

Aymara parkiet

door Mark Jansen

Voor de Rayontentoonstelling van december 2005 werden door de familie Jansen drie Aymara parkietjes ingezonden. Hoewel ze voor de eerste keer vogels inschreven voor een tentoonstelling van De Kanarievogel was het direct een TT-primeur. Nooit eerder werden er eigen kweek Aymara parkieten op een onderlinge tentoonstelling ingezonden en dus was de redactie van het clubblad er als de kippen bij om aan de Jansens te vragen hun ervaringen met Aymara parkieten met ons te delen.

Natuurlijk verspreidingsgebied

De Aymara parkiet (*Bolborhynchus Aymara*) heeft zijn naam te danken aan de Aymara indianen. De vogels leven in de oostelijke uitlopers van het Andesgebergte in een gebied dat zich uitstrekt vanaf midden Bolivia tot noordwest Argentinië. Hun natuurlijke leefomgeving vinden we op de droge, met heesters begroeide, hoogvlaktes. De meeste Aymara parkieten worden waargenomen op een hoogte tussen 1800 en 3000 meter boven de zeespiegel. Boven deze hoogte wordt hun plaats meestal ingenomen door de citroenparkiet (*Bolborhynchus aurifrons*). In de winter dalen de Aymara parkieten af tot een hoogte van 1200 meter. Dit doen ze om in hun voedselbehoefte te kunnen blijven voorzien.

Uiterlijke beschrijving

De Aymara parkiet is tussen de 18 cm en 23 cm groot. Het lijkt net of de Aymara een zwart-grijs hoedje op heeft. Vandaar ook de Engelse benaming Gray-hooded parakeet. Op de rug en de vleugels is de vogel donkergroen. Op de borst licht grijs tot wit. Het is een leuk, zeer rustig, parkietje en zeker geen schreeuwer. Het geluid dat ze maken is een zacht gekwetter. Ook is de vogel zeer aanhankelijk. Als hij je eenmaal kent zal hij zeer tam worden. Man en pop lijken heel veel op elkaar. Ook wij zijn regelmatig de mist ingegaan met het seksen van mannen en poppen. Enkele kleine verschillen zijn: Bij de man loopt het grijs witte van de borst verder door dan bij de pop. Over dit grijs witte gedeelte hangt bij de man ook een lichtblauwe waas. Deze is na twee jaar goed te onderscheiden en zie je het best wanneer de zon er op schijnt. De pop heeft donkere grijsachtige poten, de poten van de man zijn meer roze van kleur. De snavel van de man is iets breder. Ook zet de man heel mooi de veren rond zijn snavel op. Ondanks deze kleine, waarneembare, verschillen blijft het vaak moeilijk uit een gezelschap Aymara's

mannen en poppen te selecteren, vooral bij jonge vogels.

Men kan ook koppelen door enkele vogels bij elkaar te zetten. De mannen en poppen zullen dan zelf stelletjes gaan vormen. Is er eenmaal een koppel gevormd dan zijn deze vogels zeer monogaam. Wil men echter een nieuw koppel maken met een vogel die al bij een ander heeft gezeten, dan moet men de vogel eerst een paar weken alleen laten voordat er een nieuwe partner bij gezet wordt.

Aanschaf

Zo'n 5 – 6 jaar geleden hebben we op de vogelmarkt in Boskoop ons eerste "koppeltje" Aymara parkieten gekocht. De handelaar had nog een stel in de verkoop en vertelde ons dat dit jongen waren van het door ons gekochte koppeltje. In het volste vertrouwen dat we een overjarig koppel hadden gekocht dat samen al jongen had grootgebracht togen we naar huis. Thuis aangekomen bleek dat één van de vogels een jong van dat jaar was. De moeder niet opgegeven, het koppel in een broedkooi geplaatst en afwachten maar. De eerste twee seizoenen hebben we geen ei gezien en 's winters vonden we totaal onverwacht één van de twee vogels dood. We hebben stad en land afgezocht naar een nieuwe vogel, tot we uiteindelijk in Elim, in Drenthe, er één konden kopen. Het volgende seizoen vonden we het eerste ei. Wij blij, totdat de eieren bleven komen, 17 in totaal. We hadden dus 2 poppen bij elkaar zitten. In de winter hebben we toen besloten mannen te gaan zoeken. We hebben een man gekocht in Oss; een pop ergens in de Noordoostpolder, want een extra pop is nooit weg en nog een man in Harderwijk. De reservepop was trouwens een zusje van de pop die we in Elim gekocht hadden. Het seizoen 2004 begonnen we vol goede moed op broedsresultaten met drie koppels en een extra pop achter de hand.

Foto. Broedkooien waarin de Aymara parkieten zijn gehuisvest. (foto Mark Jansen)

Huisvesting

Wij hebben de Aymara parkieten gehuisvest in broedkooien van 100 cm bij 50 cm bij 50 cm. Ze hebben een broedblok van 50 cm bij 25 cm bij 25 cm. Wij gebruiken geen tussenschotten in de broedblokken om kamers te creëren, zoals bij citroenparkieten wel gebruikelijk is. De kooien zijn niet begroeid. Eens in de zoveel tijd hangen we er wel wilgentakken in om de vogels bezig te houden.

In elke broedkooi zit één koppel Aymara's. Wanneer de jongen uitgevlogen en zelfstandig zijn scheiden we ze van de ouders en krijgen ze een eigen kooi. We houden hierbij alle jongen van hetzelfde nest bij elkaar.

We hebben een tuin van ongeveer van 10 meter van bij 4 meter breed. Daarin hebben we een vlucht gemaakt. In de vlucht staan de broedkooien.

Wanneer er onverhoopt een vogel uit een broedkooi mocht ontsnappen vliegt hij nog altijd in de volière. Om een concreet beeld van onze broedgelegenheid te krijgen kunt u op internet kijken op de site www.vogelarena.com. U kijkt bij 'volières' en vult bij 'gebruikersnaam' 'markjansen' in.

Voeding

We geven onze Aymara parkieten een mengsel grote parkieten zaad met niet te veel zonnepitten, omdat ze daar te vet van worden. Ze krijgen het zaad afgemeten, per vogel één schepje, zodat ze alles op moeten eten en niet alleen wat ze het lekkerst vinden. Verder is schoon en vers drinkwater altijd aanwezig, evenals

grit en sepia.

Als extra krijgen ze eivoer met couscous, kiemzaad, geraspte appel en wortel. Trogierst wordt ook verstrekt. Levend voer geven we ze niet, soms wel wat sla of vogelmuur. Alleen in het broedseizoen wordt de hoeveelheid eivoer opgeschroefd. We geven de vogels een plat schaalpje met water om te kunnen baden.

Broed

Zoals gezegd begonnen we het seizoen 2004 met drie koppels en een extra pop als reserve. Eén koppel had snel eieren en daar hielden we uiteindelijk twee jonge mannen van over. We hebben de twee mannen gehouden en die gekoppeld aan de vogels die we al hadden. Alleen het koppel wat jongen had gehad bleef intact. Zo begonnen we aan het seizoen 2005 met 4 koppels en een extra man. Dat seizoen kregen we van twee koppels eieren; een stel met een eigen kweek man uit 2004 had 6 eieren en het andere koppel had 9 eieren. Beide koppels brachten 6 jongen groot. Van het koppel met 9 eieren waren er 3 onbevruucht.

In 2006 zijn we begonnen met 4 koppels waarvan 1 koppel vorig jaar jongen had grootgebracht. De andere drie koppels zijn bijna allemaal eigen kweek vogels, omdat bij het selecteren op grootte deze als de grootste overbleven. De rest van de Aymara's hebben we verkocht en de meeste zitten nu in Denemarken.

Ze broeden dus in de kooien zoals hierboven is

beschreven. In het broedblok dat ze als slaapgelegenheid gebruiken, maken ze ook een nest. Het blok is gevuld met houtsnippers. De pop legt om de dag een ei. Ze hebben meestal grote legsel van 5-7 eieren. Ons grootste nest is 9 bevruchte eieren geweest. De eieren zijn wit van kleur en worden ongeveer 28 dagen bebroed. Ons advies is om niet gelijk na 28 dagen broeden de eieren weg te halen. Wij wachten altijd nog een week of twee met het weghalen van de bevruchte eieren als ze na 28 dagen broeden nog niet uit zijn. De pop broedt over het algemeen alleen. 's Nachts zitten ze meestal met z'n tweeën op het nest.

Aymara's brengen per kweekseizoen maar één nest groot. Dit verklaart wellicht waarom ze zulke grote legfels hebben. Wanneer het eerste legsel mislukt, bijvoorbeeld omdat de eieren onbevruucht zijn, dan

willen ze nog wel eens aan een tweede legsel beginnen, maar als ze een nest jongen hebben grootgebracht dan kappen ze er subiet mee.

Na het uitkomen van de eieren brengen zowel pop als man de jongen groot. De eerste dagen worden ze met eivoer gevoerd totdat ze het blok verlaten. We halen het gewone zaad niet weg, want behalve het eivoer geven ze de jongen ook nog zaad. Als de jongen het blok hebben verlaten eten ze veelal het eivoer. Gierst wordt ook relatief veel door de jongen gegeten.

Omdat de eieren ongelijk uitkomen verschillen de jongen qua leeftijd en in het begin dus ook qua grootte. Afhankelijk hiervan moeten de vogels na 10-14 dagen geringd worden. Als de jongen uit het blok komen hebben ze hetzelfde kleurenpak als de ouders.

Foto. Jonge Aymara parkieten, enkele dagen oud. (foto Mark Jansen)

Algemene indruk van de vogels

Een eenmaal gekoppeld stel kan, vooral tegen/in het broedseizoen, nog wel eens iets agressief zijn tegenover elkaar. Dit verschilt overigens per koppel. We hebben een keer citroenparkieten en Aymara parkieten in één ruimte bij elkaar gezet. We vreesden toen wel voor het leven van de citroenparkieten. Je schijnt Aymara parkieten met meerdere koppels bij elkaar te kunnen houden, maar hier hebben we geen ervaring mee. Het is verder een heel speelse vogel die tam kan worden. Ze zijn erg nieuwsgierig en erg benieuwd wat je allemaal bij hen in de buurt komt doen. Steek je bij ons je vinger in het hok dan komen ze erg gelijk op af, bijten er op en willen er op zitten.

Tips

Als je na het lezen van dit artikel net zo enthousiast over Aymara's geworden bent als wij zijn en ook tot de aanschaf van deze vogels wilt overgaan dan adviseren we je de volgende tips ter harte te nemen:

- Koop het liefst een vogel bij een kweker, zodat je kan zien hoe ze gehuisvest zijn en hoe ze zich gedragen. Zijn ze levendig, zitten ze te suffen, etc. Vraag ook wat hij ze voert en wat in het algemeen zijn bevindingen zijn met de vogels.
- Win zoveel mogelijk informatie over de vogels in bij verschillende kwekers. De informatie over Aymara's op het internet is vaak te algemeen.

- Houd er altijd rekening mee, wanneer je een koppel koopt, dat het niet per sé een koppel hoeft te zijn.
- Denk niet dat je twee poppen hebt wanneer je een legsel krijgt van 8 eieren. Begin pas te twijfelen wanneer je een nest krijgt van 10 of meer eieren.
- Geef niet te veel zonnepitten. Hiervan worden ze te vet.
- Check altijd de ringen en ook het kweeknummer. De Aymara parkiet wordt steeds populairder en er wordt steeds meer mee gekweekt. Er is dus genoeg aanbod van onverwante vogels.
- Wees niet bang met oude vogels te broeden. Bij ons heeft een pop uit 1997 in 2005 6 jongen grootgebracht.
- Geef de vogels de tijd om aan hun omgeving te wennen. Ruim ze niet na een jaar weer op, omdat het niks geworden is. Verplaats ze eens naar een ander hok.
- Als je collega-kwekers van Aymara parkieten gevonden hebt is het verstandig het contact te onderhouden. Het is altijd makkelijk om na een seizoen eventueel jongen te kunnen ruilen.
- Probeer het kweken met jonge poppen te vermijden. Het komt nogal eens voor dat poppen van het vorige seizoen als gevolg van legnood komen te overlijden. Het is zonde als je een pop verliest.
- Ga je kweken met meerdere koppels, hou dan het liefst een extra pop achter de hand. Poppen zijn over het algemeen wat schaarser. De pop kan je volgend jaar aan een jonge man koppelen, ze is al ouder dan een jaar en de kans op legnood is dan kleiner.

Foto. *December 2005. De Aymara-parkiet van de Jansens op de rayontentoonstelling. Maart van der Groep, lid van de voerploeg, kan kennelijk een potje breken. (foto Jaap Plokker)*

Aymara parkiet als tentoonstellingsvogel

Voor de tentoonstelling van De Kanarievogel hebben we de vogels die we wilden inzenden 3 weken van tevoren apart in een grote parkieten TT kooi gezet om hieraan te wennen. Dit ging prima. We hebben drie vogels ingeschreven en één daarvan ook voor de Rayontentoonstelling. De vogel die ook voor het Rayon was ingeschreven kreeg 91 punten en behaalde daarmee goud. Eén van de overige vogels kreeg maar liefst 92 punten en behaalde een

2e prijs op de onderlinge tentoonstelling. Omdat de Aymara parkiet voor de eerste keer als eigen kweek op een tentoonstelling van De Kanarievogel werd ingezonden ontvingen we ook nog een TT primeur oorkonde. Kortom, we zijn uitermate tevreden over onze tentoonstellingsresultaten

Slot

In bovenstaande hebben we beschreven hoe wij onze Aymara parkieten houden en wat we met deze leuke

vogeltjes in de loop der jaren meegemaakt hebben. Hoewel we al enige jaren Aymara's in ons bezit hebben leren we nog steeds. Heb je iets vragen, dan

kan je altijd één van ons aanspreken tijdens de ledenvergadering of een mailtje sturen naar: cjansen002@wanadoo.nl

Literatuur

In Onze Vogels wordt niet vaak over Aymaraparkieten gepubliceerd, maar zoekend in de jaargangen 1971-2005 werden onderstaande artikelen gevonden. Degene die interesse heeft kan uiteraard desbetreffende jaargang uit onze verenigingsbibliotheek lenen.

- Berkel, C.E. van, Aymaraparkiet, jaargang 1975, pp. 388-389.
- Bosman, H. en Th., Aymara's, jaargang 1980, pp. 73-74.
- Tiggelaven, H., De Aymara of Zwaluwparkiet, jaargang 1989, pp. 504-505.
- Went, P.J. van, Mijn kweek met de Aymara-parkiet, jaargang 1993, p. 31.

Foto. 28 januari 2006. Prijsuitreiking 57^e tentoonstelling. Sjaak Jansen ontvangt een TT primeur oorkonde voor de eigen kweek Aymara parkiet. (foto Jaap Plokker)